

Fővárosi Ítéltábla

16.Gf.40.253/2021/5.

A Bihari Ügyvédi Iroda (cím6; ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd) által képviselt felperes (cím2) felperesnek – a Bihary, Balassa és Társai Ügyvédi Iroda (cím7; ügyintéző: dr. Bihary Tibor ügyvéd) által képviselt alperes1 (cím4) I. rendű és a Hajász Ügyvédi Iroda (cím8, ügyintéző: dr. Hajász Bertalan ügyvéd) és dr. Matuszka István kamarai jogtanácsos által képviselt alperes2 (cím5.) II. rendű alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perében a Fővárosi Törvényszék 2021. június 29-én kelt 30.G.41.658/2020/18. számú ítélete ellen a II. rendű alperes által benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 10.000 (tízezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) által megállapított, a fellebbezés elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint a felperes mint adós és az I. rendű alperes jogelődje, az jogelőd1 mint kölcsönnyújtó 2008. augusztus 14. napján „Kölcsönszerződés (hitelkiváltási és szabad felhasználású célra)” megnevezésű okiratának „Közös rész” 1.1. pontja értelmében a kölcsönnyújtó a szerződésben meghatározott feltételekkel az adós részére várhatóan 61.539 svájci frank összegű, hitelkiváltási célú és szabad felhasználási célú kölcsönt nyújt azzal, hogy a kölcsön összege nem lehet több, mint 8.000.000 forintnak a folyósítás napjára érvényes folyósítási árfolyamon számított svájci frank értéke. Az 1.2. pontban rögzítetten a kölcsönből a hitelkiváltási célra nyújtott kölcsönrész részletes feltételeit a szerződés I/A. különös része, a szabad felhasználású célra nyújtott kölcsönrész részletes feltételeit a szerződés I/B. különös része, míg a teljes kölcsönösszegre vonatkozó szabályokat a szerződés általános része tartalmazza.

A felek 2008. augusztus 14. napján a kölcsön- és a jelzálogszerződést a ügyszám1. ügyszámú közjegyzői okiratba foglalták.

[2] Az I. rendű alperes jogelődje a 2014. évi XL. törvény szerinti elszámolási kötelezettségének eleget tett, a szerződés 2014. évi LXXVII. törvényben előírt forintosítása megtörtént.

[3] A szerződések 2018. augusztus 10-én megszűntek a felperes végtörlesztéseivel.

[4] Az I. rendű alperes jogelődje és a II. rendű alperesi jogelőd1 között 2017. december 11. napján engedményezési és követelésállomány-átruházási szerződés jött létre, amelyek alapján a II. rendű alperesi jogelőd1 az I. rendű alperes jogelődje helyébe lépett. A Magyar Nemzeti Bank az I. rendű alperes jogelődje mint átadó és a II. rendű alperesi jogelőd1 mint átvevő által benyújtott kérelmére indult eljárásban meghozott, 2018. április 5-én kelt, határozatszám1 számú határozatában engedélyezte, hogy az átadó és az átvevő között 2017. december 11. napján létrejött szerződésállomány átruházási szerződésben meghatározottak szerint a szerződésben meghatározott szerződésállományát, valamint követelésállományát 2018. április 27-i határnappal átruházza az átvevőre.

[5] A II. rendű alperesi jogelőd1 II. rendű alperes 2019. október 31-én átalakulással megszűnt, jogutódja a alperes2

Az I. rendű alperes jogelődje, az jogelőd1 2019. július 31-én megszűnt az I. rendű alperesbe történő beolvadás útján, jogutódja a alperes1

[6] A felperes módosított keresetében a 2008. augusztus 14-én létrejött kölcsönszerződés semmisségének megállapítását kérte elsődlegesen jogszabályba ütközés címén, figyelemmel a hatályban volt és alkalmazandó a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 213. § (1) bekezdésének a) és e) pontjaiban foglaltakra.

Másodlagosan kérte megállapítani, hogy a szerződés II.7.10. pontja érvénytelensége folytán a teljes szerződés semmis a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése és a 209. § (1) bekezdése alapján, a 2/2014 PJE határozat 1. pontjára is hivatkozva. Kérte az érvénytelen szerződés határozathozatalig hatályossá nyilvánítását akként, hogy a bíróság kötelezze az I. és II. rendű alperest 5.230.210 forint és ennek 2018. augusztus 10-től a kifizetés napjáig járó, a rPtk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamatai egyetemleges megfizetésére.

[7] Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségeiben marasztalására irányult.

Álláspontja szerint a szerződés nem ütközik a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjába.

Az árfolyamkockázat körében hivatkozott arra, hogy a felperes a szerződésből eredő esetleges kockázatokról megfelelő tájékoztatást kapott.

A felperes által kért jogkövetkezmények körében előadta, hogy nem felel meg a kérelem a DH2 törvényben foglalt előírásoknak; ennek folytán a per megszüntetésének van helye. Hivatkozott a 6/2013. PJE határozat 4. pontjára a vonatkozásban, hogy a bíróságnak elsősorban az érvényessé nyilvánításra kell törekednie. Ennek kapcsán a kölcsönszerződésben rögzített ügyleti kamatot kell figyelembe venni. Vitatta ugyanakkor az egyes érvénytelenségre vonatkozó hivatkozások kapcsán az egységes jogkövetkezmény alkalmazhatóságát.

Előadta, hogy mivel a törvényi elszámolás már MNB középárfolyamokat írt elő, így a felperes minden befizetésének vonatkozásában általa kiszámításra került az árfolyamváltozás hatása a befizetés napján érvényes MNB középárfolyam és a folyósítási árfolyam arányának segítségével. Továbbá, mivel a forintosítási törvény előírta, hogy milyen árfolyamon kell átváltani 2015. február 1-ére vonatkozóan a fogyasztói túlfizetéssel megállapított fennmaradó deviza tartozást, így a forintosításkor az ügyfél realizálta az árfolyamveszteséget a folyósítási árfolyamhoz képest.

Kérte az egyetemleges kötelezésre irányuló kérelem elutasítását, álláspontja szerint ennek nincs jogszabályi alapja.

[8] A II. rendű alperes az elsőfokú eljárásban a felperes keresetére ellenkérelmet nem terjesztett elő.

[9] Az elsőfokú bíróság ügyszám2. számú, 2015. május 6-án kelt ítéletével a keresetet elutasította.

[10] A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2019. május 8-án kelt ügyszám3. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és megállapította, hogy a felperes és az I. rendű alperes között 2008. augusztus 14. napján létrejött, ügyszám1 ügyszámon közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés érvénytelen, erre tekintettel a felperest megilleti az a jog, hogy a kölcsönszerződés érvénytelenségéből eredő jogkövetkezmények alkalmazását kérje. A felperes, valamint az I. rendű és a II. rendű alperes másodfokú perköltségét személyenként 50.000 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjban, a felperes részleges költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illeték összegét 375.339 forintban állapította meg.

[11] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.426/2019/10. számú, 2020. június 9-én kelt közbenső ítéletével a jogerős közbenső ítélet hatályában fenntartotta azzal a pontosítással, hogy mellőzi a közbenső ítélet azon megállapítását, mely szerint „erre tekintettel a felperest megilleti a jog, hogy a kölcsönszerződés érvénytelenségéből eredő jogkövetkezmények alkalmazását kérje”. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 6.500 forint felülvizsgálati eljárási költséget. Megállapította, hogy az I. rendű alperes az általa lerótt felülvizsgálati eljárási illetékből 399.174 forint illeték visszaigénylésére jogosult.

[12] Az elsőfokú bíróság a részben megismételt eljárásban hozott, 2021. június 29-én kelt 30.G.41.658/2020/18. számú ítéletével a 2008. augusztus 14. napján létrejött, ügyszám 1 ügyszámon közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződést az ítélethozatalig érvényessé nyilvánította és kötelezte a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 5.230.210 forintot, valamint ezen összeg után 2018. augusztus 10. napjától a kifizetés napjáig évi 20% kamatot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Kötelezte a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 311.511 forint + áfa perköltséget, megállapítva, hogy ezt meghaladóan a peres felek maguk viselik a saját költségeiket.

Kötelezte a II. rendű alperest, hogy a felperes illetékmentessége folytán le nem rótt 476.300 forint eljárási illetéket, valamint 375.339 forint fellebbezési illetéket fizesse meg az államnak, az adóhatóság felhívásában közölt módon és számlára.

Ítélete indokolásában kifejtette, hogy a felperes mint adós, az (I. rendű) alperes (jogelődje) mint kölcsönnyújtó között svájci frankban nyilvántartott, a szerződés megkötésekor hatályos rPtk. 523. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, egyetlen okiratba foglalt két fogyasztói kölcsönszerződés jött létre. A felek között megtörtént a DH2 törvény szerinti elszámolás, illetve a felperes végtörlesztései során a szerződés 2018. augusztus 10-én megszűnt.

A jogkövetkezmény iránti keresetet elbírálv a rPtk. 237. § (1) és (2) bekezdése, a DH2 törvény 37. §-ában foglaltak alapján a felperes által előterjesztett elszámolást ítélezése alapjául elfogadta, mivel a teljes egészében az I. rendű alperes adatközlésén alapuló jogkövetkezményi kereset összecszerűsége tekintetében semmilyen kételye nem merült fel. A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 163. § (2) bekezdésének alkalmazásával külön felhívta a II. rendű alperest az elszámolás tárgyában nyilatkozatai megtételére, aki az elszámolást érintően semmilyen nyilatkozatot nem terjesztett elő. Ezért az I. rendű alperes által előterjesztett, a felperes által elfogadott adatközlés alapján határozott az elszámolásról. A felperes kérelme a kimutatott 5.230.220 forintos összegénél 10 forinttal kevesebb, a kérelemhez kötöttség alapelve miatt a felperes által közölt 5.230.210 forintos összeget vette alapul.

Rögzítette, hogy a kért jogkövetkezmény tekintetében nincs kötve a felek kérelméhez. Az EUB C-118/17. számú ítéletének indoklására hivatkozással úgy ítélte meg, hogy a tisztességtelen szerződési feltétel folytán a felperes hátrányára kialakult egyenlőtlenség a szerződés ítélethozatalig terjedő érvényessé nyilvánításával orvosolható. A perbeli szerződés érvénytelenségének oka a felperest a forintosításig ért árfolyamvesztesség visszatérítésével megszüntethető, ez felel meg leginkább a felek között megbomlott egyensúly helyreállításának is.

A felperes nem jelölte meg az alperesek egyetemleges kötelezésének alátámasztására alkalmas jogszabályt. Mivel a per folyamatban léte alatt állomány-átruházással a II. rendű alperes (illetve jogelődje) lépett az I. rendű alperes (illetve jogelődje) helyébe, valamennyi, a perbeli szerződéssel kapcsolatos jog és kötelezettség kizárólag a felperes és a II. rendű alperes viszonylatában értelmezhető, így az I. rendű alperes marasztalásának nincs alapja, vele szemben a felperesnek nincs az érvénytelenség összecszerű jogkövetkezményére irányuló keresete szerinti keresetőségi joga.

A fizetendő késedelmi kamat mértékét a rPtk. 301. § (1) bekezdése szerinti 20%-ban állapította meg, a kamatfizetés kezdő időpontjaként a felperes által megjelölt, az alperesek által nem is vitatott végtörlesztési időpontot alapul véve.

[13] Az ítélettel szemben a II. rendű alperes fellebbezett. Fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatását, az I. rendű alperessel egyetemleges marasztalását, valamint a marasztalási összeg után megállapított 20%-os mértékű késedelmi kamatnak a mindenkori jegybanki alapkamat plusz induló ügyleti kamat mértékre leszállítását kérte.

Kifejtette, hogy a felperes keresete mindkét alperes egyetemleges marasztalására irányult, e kérelmet az alperesek nem tették vitássá. A kizárólagos marasztalásával az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kereset és az ellenkérelem keretein, így az I. rendű alperes marasztalását mellőző, kizárólag őt kötelező ítélet jogszabálysértő.

Álláspontja szerint az elszámolás eredményeként megállapított összeg után a 20%-os mértékű kamatfizetési kötelezettség indokolatlanul a felperes javára tolja el a szerződéses egyensúlyt, egyúttal megszünteti a kapcsolatot a perbeli szerződés és a kamatfizetési kötelezettség között. Álláspontja szerint – mivel a felek között hatályban volt szerződés rendelkezett a felperest terhelő kamatfizetési kötelezettségről is – az alpereseket terhelő kamatfizetési kötelezettség meghatározására sem a Ptk. 301. §-a, hanem a szerződés rendelkezései irányadók, vagyis a perbeli tőke után 2018. augusztus 10. napjától a mindenkori jegybanki alapkamat plusz az ügyleti kamat összegével megegyező mértékű kamat jár.

[14] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását és a II. rendű alperes perköltségben marasztalását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet által alkalmazott kamatmérték helytálló, a kamat mértékének rPtk. 301. § (1) és (2) bekezdése alapján megállapítása nem sérti a szerződéses egyensúlyt sem.

Az I. rendű alperes II. rendű alperessel egyetemleges marasztalására irányuló fellebbezés teljesítését nem ellenezte.

[15] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a perindításkor hatályban volt, ezért a jelen eljárásban még alkalmazandó rPp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja szerint tárgyaláson kívül, a rPp. 253. § (3) bekezdésében foglaltak alapján, a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül. A felülbírálat során nem érintette az elsőfokú ítélet fellebbezéssel nem támadott, a szerződést ítélethozatalig érvényessé nyilvánító és a fizetendő tőkeösszeget meghatározó rendelkezéseit, csupán az egyetemlegesség mellőzésével a II. rendű alperes kizárólagos marasztalását és a tőkeösszeg után megállapított kamatmérték fellebbezés szerinti jogszabályba ütközését vizsgálta.

[16] A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

[17] A felperes pontosított keresetében a jogkövetkezmény körében az I. és II. rendű alperesek egyetemleges marasztalását kérte. A marasztalás e módjának alkalmazhatóságát az I. rendű alperes vitatta, a 2021. május 12-én megtartott tárgyaláson az azt megalapozó

körülmény hiányában az egyetemleges marasztalás mellőzését kérte. Az elsőfokú eljárásban a II. rendű alperes a marasztalás egyetemleges módjára nyilatkozatot nem tett.

[18] A szerződés megkötésekor hatályban volt, ezért a jelen eljárásban még alkalmazandó rPtk. 334. § (2) bekezdése értelmében ha a szolgáltatás nem osztható, a teljesítés bármelyik kötelezettől vagy valamennyiüktől követelhető (a kötelezettek egyetemlegessége). A 337. § (1) bekezdése szerint egyetemleges kötelezettség esetében minden kötelezett az egész szolgáltatással tartozik, de amennyiben bármelyikük teljesít, vagy a kötelezettséget beszámítással megszünteti, a jogosulttal szemben a többiek kötelezettsége is megszűnik.

[19] A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság azon indokolásával, hogy a szerződéses állomány átruházása folytán a jelen szerződésből eredő jogok és kötelezettségek félként csakis a II. rendű alperest illetik, illetve terhelik, ennélfogva az I. és II. rendű alperesek egyetemleges marasztalásának nincs helye. A felperes pontosított keresetében nem jelölte meg, hogy mi a jogalapja az alperesek egyetemleges marasztalásának.

[20] A rPp. 3. § (2) bekezdése értelmében a bíróság a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van.

[21] A II. rendű alperes álláspontjával ellentétben az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmen nem terjeszkedett túl, amikor az egyetemleges marasztalásra irányuló keresetet elbírálva – az I. rendű alperes II. rendű alperessel egyetemleges marasztalására irányuló keresetrész elutasítása mellett – kizárólag a II. rendű alperes marasztalásáról rendelkezett.

Figyelemmel az I. rendű alperes egyetemlegességet vitató nyilatkozatára, az elsőfokú bíróság az ellenkérelemben foglaltakon sem terjeszkedett túl, a II. rendű alperes hivatkozása e tekintetben sem megalapozott.

[22] A II. rendű alperes fellebbezése az általa alkalmazandónak tartott kamatmérték tekintetében is megalapozatlan, az alábbiak szerint.

[23] A 2008. augusztus 14-i kölcsönszerződés I. Különös Részének I/A. 6. pontja és I/B. 15. pontja határozza meg a kölcsön járulékai között a kamatláb mértékét, amelyet a II. Általános Rész 3.3. pontja értelmében a kölcsön összege után az adós köteles megfizetni.

[24] A szerződéskötéskor hatályban volt, ezért a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (Ptké.) 50. § (1) bekezdése értelmében a kamat mértéke tekintetében is alkalmazandó rPtk. 301. § (1) bekezdése a pénztartozás fizetési késedelme

esetén, ügyleti kamat kikötése hiányában is járó késedelmi kamat fizetési kötelezettségről rendelkezik.

[25] A II. rendű alperes megalapozatlanul hivatkozik arra, hogy az általa fizetendő tőkeösszeg után a szerződésben meghatározott ügyleti kamattal megegyező mértékű kamat fizetésére köteles, mivel a marasztalás összege nem a szerződés rendelkezései alapján a felperes részére járó szolgáltatás, hanem a hitelező által tisztességtelenül felszámított, és ezért a felperes által jogalap nélkül megfizetett összeggel egyezik. A felek szerződése a felperes fizetési kötelezettségére vonatkozóan, valamint fizetési késedelme esetére tartalmaz rendelkezést, határoz meg a pénzhasználat ellenékeként kamatmértéket. A jelen perben az elszámolás eredményeként a II. rendű alperes által a felperesnek visszafizetendő összeg azonban nem a rendelkezésre bocsátott kölcsönösszeg. A felek szerződése a felperes túlfizetése esetén a részére visszajáró összeg után ügyleti kamat fizetéséről, annak mértékéről nem rendelkezik, e fizetési késedelem esetén a pénzhasználat ellenértékeként, a késedelmes fizetés esetére kikötött ügyleti kamat nem lehet irányadó.

[26] Minderre tekintettel a II. rendű alperes által irányadónak tekintett ügyleti kamat nem alkalmazható a felperes túlfizetésből eredő követelése késedelmes megfizetésére; arra – a szerződésben e fizetési kötelezettség tekintetében ügyleti kamat kikötése hiányában – a rPtk. 301. § (1) bekezdésének a fizetési késedelem esetén általában fizetendő kamatra vonatkozó rendelkezései irányadóak.

[27] Mivel a fellebbezés kizárólag arra irányult, hogy a rPtk. 301. §-a szerinti kamatmérték helyett a szerződésben meghatározott ügyleti kamat mértéke alkalmazandó, a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által a rPtk. 301. § (1) alapján megállapított késedelmi kamat mértékét, a megfelelő időállapotú jogszabály alkalmazását nem vizsgálta.

[28] A II. rendű alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a rPp. 239. §-a szerint alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a II. rendű alperest a felperesnek a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5), (6) bekezdése és 4/A. §-a alapján megállapított, a felperes által szerkesztett beadvány terjedelmére és tartalmára is tekintettel mérsékelt összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére.

Budapest, 2021. november 24.

dr. Rutkai Éva s.k.
a tanács elnöke

dr. Kolozs Balázs s.k.
előadó bíró

dr. Molnár József s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül: